

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		VESZPRÉMI TÖRVÉNYSZÉK		Ap.
Ügyszám: IV / 1 087 - 0 / 2019		VESZPRÉM		
Veszprémi Törvényszék útján Alkotmánybíróság részére		Erkezett: postán, személyesen, faxon, e-mailben		
Erkezett: 2019 JÚN 25.		2019 JÚN 13.		
Példány: 3	Kezelőiroda:	Példány: Mell.: db		
Melléklet: 2 + 12 db	<i>du</i>	Az ügyirat száma: 7.7. 2112 / 2016		

██████████ felperesnek – dr. Ribai Csilla elnök által képviselt Fővárosi Ítéltábla (székhelye: 1055 Budapest, Markó utca 16.) alperes ellen bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt folyamatban volt perében meghozott első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárásban született érdemi bírói döntésekkel szemben, az első fokon eljáró Veszprémi Törvényszék útján a Fővárosi Ítéltábla mint a per volt alperese az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján az alábbi

a l k o t m á n y j o g i p a n a s z t

terjeszti elő.

A Fővárosi Ítéltábla kéri a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Veszprémi Törvényszék 2017. február 8-án meghozott 7.P.21.112/2016/17/I. számú, a Győri Ítéltábla 2017. szeptember 27-én meghozott Pf.III.20.094/2017/6/I. számú, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság 2019. február 6-án meghozott Pfv.III.22.641/2017/9. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét, és azokat az Abtv. 43. §-ának megfelelően semmisítse meg.

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet és a tényállás ismertetése

A felperes az alperessel szemben vagyoni és nem vagyoni kártérítés megfizetése iránt pert indított. Keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: Ptk.) 349. § (1) bekezdésére és 339. § (1) bekezdésére, 76. §-ára és 84. § (1) bekezdés e) pontjára alapította.

Keresetének ténybeli alapjaként előadta, hogy a vele – mint II. rendű vádlottal – szemben folyamatban volt büntetőeljárásban a másodfokú bírósággént eljáró Fővárosi Ítéltábla alperes 2013. október 3-án meghozott 3.Bf.371/2012/34. számú ítéletével a felperessel szemben kábítószerrel visszaélés büntette miatt indult büntetőeljárást megszüntette, a kábítószerrel visszaélés vétségében történt bűnösség megállapítását és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 8.B.275/2005/646. számú ítéletében kiszabott próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelését mellőzte. Figyelmeztette a felperest, hogy az előzetes fogvatartásban töltött időre tekintettel a határozat közlésétől számított 6 hónapon belül kártalanítási igényt terjeszthet elő azzal, hogy e határidő elmulasztása jogvesztő. Felhívta az elsőfokú bíróságot, hogy az iratokat a felperes mint II. rendű vádlott tekintetében benyújtható perújítási indítvány lehetőségére tekintettel küldje meg a Fővárosi Főügyészségnek. Rögzítette, hogy az ítélet ellen a felperes mint II. rendű vádlott tekintetében fellebbezésnek van helye. Ugyanezen a napon meghozott végzésével a felperest az előzetes letartóztatásból szabadlábra bocsátotta.

A Kúria mint harmadfokú bíróság 2014. július 14-én meghozott Bhar.III.296/2014/5. számú ítéletével a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség másodfellebbezését elbírálva a Fővárosi

Ítéltábla mint másodfokú bíróság 3.Bf.371/2012/34. számú ítéletét a felperes tekintetében megváltoztatta, és a büntetőeljárás megszüntetéséről, a kártalanítási igény érvényesítéséről, továbbá az iratok Fővárosi Főügyészségnek megküldéséről szóló rendelkezéseit mellőzte. A felperest bűnösnek mondta ki a Btk. 176. § (1) bekezdés 4. fordulatába ütköző és a (3) bekezdés szerint minősülő és büntetendő kábítószer-kereskedelem büntetében, és ezért őt 7 évi fegyházbüntetésre és 5 évi közügyektől eltiltásra ítélte. Rendelkezése szerint a fegyházbüntetés 2/3 részének kitöltését követő napon bocsátható a felperes leghamarabb feltételes szabadságra. A felperessel szemben a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 8.B.275/2005/646. számú ítéletével kiszabott, végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett 1 évi és 6 hónapi börtönbüntetés végrehajtását elrendelte. Elrendelte továbbá a felperes esetében a 2009. április 21-től 2009. szeptember 10-ig, majd 2012. szeptember 21-től 2013. október 3. napjáig előzetes letartóztatásban töltött idő beszámítását a szabadságvesztésbe. Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A felperes tényállítása szerint a Kúria határozatával bizonyítottan az alperes mint másodfokú bíróság a büntetőeljárás vele szembeni megszüntetéséről törvénysértő határozatot hozott, és e határozatával összefüggésben rendelte el szabadrálbra helyezését. Utóbbi döntése miatt megszakadt a szabadságvesztés folyamatos végrehajtása, és ezzel megszűnt az összbüntetésbe foglalás egyik törvényi feltétele. Mindezek következtében az összbüntetés lehetséges időtartama helyett legalább 37 hónappal hosszabbodott meg a letöltendő szabadságvesztésének időtartama.

Meghosszabbodott szabadságvesztésének tényére alapítottan vagyoni kárként 3.750.000 forint elmaradt jövedelmet és személyhez fűződő jogai megsértése miatt 3.000.000 forint nem vagyoni kár megfizetését igényelte.

Vagyoni kárát arra alapította, hogy miután az alperes az előzetes letartóztatásból szabadrálbra helyezte, munkaviszonyt létesített a [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]-vel. Munkaviszonya azonban megszűnt, amikor a Kúria az alperes másodfokú határozatát megváltoztatta, és bűnösségének megállapításával egyidejűleg szabadságvesztésének végrehajtását rendelte el, emiatt pedig büntetés-végrehajtási intézetbe kellett vonulnia. Kereseti követelésének végső összegét 2014 augusztusától 2016 szeptemberéig 25 hónapra és havi 150.000 forintos munkabér alapulvételével határozta meg 3.750.000 forintban.

Nem vagyoni kártérítés iránti követelésének ténybeli alapjaként azt adta elő, hogy az alperes jogellenes határozatával az összbüntetésbe foglalás lehetőségét megvonta tőle, és ezzel az emberi méltósághoz, személyes szabadsághoz, magánélethez és családi élethez fűződő személyiségi jogait egyaránt megsértette.

Az alperes érdemi védekezése a perben érvényesített jogra és az annak alapjául szolgáló tényekre, valamint azok bizonyítékaira is teljes egészében kiterjedt a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 139. §-ának megfelelően. A felperes keresetében megjelölt jogot, vagyis a Ptk. 339. § (1) bekezdését, 76. §-át és 84. § (1) bekezdés e) pontját is vitatta. Az állított tények közül kizárólag a követelés alapjaként megjelölt ítéltáblai és kúriai határozat meghozatalának tényét és tartalmát ismerte el, továbbá azt, hogy a Kúria harmadfokú döntése következtében megváltoztatott határozata nem felelt meg a jogszabályoknak, de minden további felperes által megjelölt tényt tagadott. Az alperes mindvégig vitatta a kár bekövetkeztének tényét és az állított kár, valamint a határozathozatala – mint jogellenes magatartás – közötti okozati összefüggés fennállását, a személyiségi jogsértést is tagadta, és az ezekkel összefüggő jogi érvelését is részletesen előadta.

A Veszprémi Törvényszék meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 2.000.000 forintot, valamint 100.000 forint perköltséget, ezt meghaladóan pedig a felperes keresetét elutasította.

Ítéletének indoklásában a felperes vagyoni kárával összefüggésben bizonyított tényként fogadta el, hogy őt barátja a [REDACTED] jén keresztül heti 10 órában foglalkoztatta 2013. október 3-án történt szabadlábra helyezését követően havi nettó 150.000 forint jövedelem mellett. Megállapította, hogy az alperest kirívóan súlyos jogszabály-értelmezési és jogalkalmazási tévedése miatt kártérítési felelősség terheli.

A kár és az okozati összefüggés levezetéseként megállapította, hogy az alperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben a felperest ért elsődleges joghátrány az összbüntetés lehetőségének elvesztése. A 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 81. § (1)-(3) bekezdés, 93. § (1) bekezdés, 94. §, 95. § (1)-(2) bekezdés felhívásával kifejtette, hogy az összbüntetésbe foglалás feltételeinek fennállását és az összbüntetés tartamát vizsgálva nem állapítható meg teljes bizonyossággal, hogy az összbüntetésbe foglалás lehetőségének elvesztésével elszenvedett joghátrány pontosan milyen időtartamú lehet, az azonban megállapítható, hogy az összbüntetésbe foglалás nélkül és az összbüntetésbe foglалás esetében a fogvatartás különbözetének a lehetséges maximuma 34 hónapot elérő szabadságvesztés végrehajtása.

A felperes vagyoni kárát elmaradt jövedelemben jelölte meg, amelynek összege a felperes havi jövedelmének kétséget kizáró bizonyítottsága esetén is csak akkor lenne pontosan kiszámítható, ha az alperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben álló többlet-szabadságelvonás időtartama is pontosan meghatározható lenne. Ennek hiányában a Ptk. 359. § (1) bekezdése alapján általános kártérítés megfizetésére kötelezte az alperest.

A kártérítés mértékének megállapításakor a felperes iskolai végzettségét, a büntető ítéletek személyi részében rögzített jövedelmét figyelembe vette, valamint azt, hogy barátja tanúvallomásával bizonyította a felperes, hogy az alperes általi szabadlábra helyezését követően havi nettó 150.000 forint jövedelmet ért el, és hogy az alperes jogellenes magatartásának hiányában utóbbi jövedelemre a felperes nem is tudott volna szert tenni. Mindezeket mérlegelve ítelt meg a keresetben megjelölt 3.750.000 forintból 1.000.000 forintot a felperesnek általános kártérítésként.

A személyiségi jogsértéssel összefüggésben a Ptk. 75. § (1) bekezdését hívta fel, és leszögezte, hogy az összbüntetésbe foglалás lehetőségének elvonásával, ennek következtében a büntetés-végrehajtási intézetben töltött idő akár 34 hónapot elérő megnövelésével az alperes a felperes emberi méltósághoz, személyi szabadsághoz, magánélethez és családi élethez fűződő személyiségi jogait is megsértette, hiszen e személyhez fűződő jogokat a szabadságelvonás szükségszerűen sérti. A nem vagyoni kártérítés ténybeli alapját képező immateriális hátrány bizonyítása a felperest terhelte azzal, hogy a szabadságelvonás ténye és annak köztudomású következményei a nem vagyoni kártérítésre való jogosultságot önmagukban is megalapozzák. A felperes nem bizonyította, hogy párkapcsolatát és családalapítási lehetőségét az alperes jogsértésével okozati összefüggésben veszítette el, főleg, mert az alperes magatartása éppen ezeknek a megélését tette lehetővé a felperes számára. Ugyancsak nem találta bizonyítottnak, hogy az alperes jogsértése a felperes állított egészségkárosodásával okozati összefüggésben áll. Ezért a felperes által kért 3.000.000 forintból 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítést tartott alkalmasnak a felperest ért immateriális hátrány kompenzálására.

Az ítélet elleni fellebbezésében a Fővárosi Ítéltábla az őt 2.000.000 forintban marasztaló rendelkezés megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérte.

Előadta, hogy az elsőfokú bíróság felhívására részletesen nyilatkozott arról, hogy a felperes vagyoni kártérítés iránti kereseti kérelmét nem csak jogalapjában, hanem összegében is teljes egészében vitatja, mert a felperes a keresete ténybeli alapjaként megjelölt

munkaviszonya létét, tartalmát, fennállásának időtartamát, megszűnésének konkrét tényét nem jelölte meg, és nem is bizonyította. Sérelmezte, hogy nyilatkozata ellenére az elsőfokú bíróság az ítéletében – amúgy egyedüliként – bizonyított tényként fogadta el, hogy a felperes barátja cégében heti 10 órás foglalkoztatás mellett havi nettó 150.000 forint jövedelemre tett szert, holott a felperes a perben, ahogyan azt az alperes az elsőfokú eljárásban előterjesztett érdemi védekezésében mindig is hangsúlyozta, elő sem adta a munkaviszonnyal kapcsolatos konkrét tényállításait, havi jövedelmének pontos összegét sem tudta magától megjelölni, és a konkrétan elő nem adott tények kétséget kizáró bizonyítására barátjának tanúvallomása nem lehetett elegendő. Külön kifogásolta az alperes, hogy a felperes a 3.750.000 forint jövedelemvesztését mint vagyoni kárt úgy határozta meg, hogy 2014. augusztustól 2016 szeptemberéig esett el havi 150.000 forintos jövedelemtől, ámbar maga állította azt, hogy 2015. februárig dolgozott a cégnél.

Az alperesnek az előbbiek szerinti érdemi védekezésére az elsőfokú ítélet indokolása egyáltalán nem terjedt ki, ahogyan arra sem, hogy miként alkalmazhatta a Ptk. 359. § (1) bekezdését is. Utóbbi miatt az alperes a fellebbezésében külön kiemelte, hogy az elsőfokú bíróságnak az 1.000.000 forint vagyoni kár megállapításával összefüggő mérlegelése nem csak a jogszabályoknak nem felel meg, hanem a logikus gondolkodás ismérveit is nélkülözi. Az elsőfokú bíróság ugyanis teljes egészében figyelmen kívül hagyta a felperes vagyoni kártérítés iránti kereseti kérelme alapját képező tényállításait is, az pedig már végképp érthetetlen, hogy miként vette figyelembe a kár összegének meghatározásakor a felperes iskolai végzettségét, főleg az alapján, hogy barátja cégénél nem is villamos üzemmnőkként dolgozott, miként az is követhetetlen, hogy a perbeli jogviszony megszűnése miatt állított jövedelemvesztése hogyan hozható összefüggésbe a korábban az egyik [REDACTED] viszonteladójaként 2009. évet megelőzően keresett havi 400.000 forintos jövedelemmel, illetve a másik büntető ítéletben feltüntetett, és szintén nyilvánvalóan 2009. előtt elért havi 100.000 forintos összeggel. Az sem érthető az ítélet indokolásából, hogy az elsőfokú bíróság az összeg meghatározása során milyen jelentőséget tulajdonított annak a ténynek, hogy a felperes a perbeli követelése alapját képező munkaviszonyt éppen az alperes határozatai miatt létesíthette.

Az okozati összefüggés indokolásával kapcsolatban is külön sérelmezte ezt az alperes, hiszen a felperes a munkaviszonyt éppen azért létesíthette, mert az alperes az előzetes letartóztatásból szabadította, következésképpen, ha az alperes határozata teremtette meg a lehetőséget a munkaviszony létesítésére, akkor nyilvánvalóan nem lehetett ez a határozat a munkaviszony elvesztését kiváltó ok is egyben. Mindezek az okozati összefüggést már eleve kizárják, hiszen ugyanahhoz a döntéshez nem kapcsolódhatnak egymást kizáró anyagi jogi következmények. Ráadásul a pernek soha nem volt tárgya, hogy az alperesnek a felperest előzetes letartóztatásból szabadlábra helyező végzése jogellenes lett volna.

A nem vagyoni kártérítésben marasztaló rendelkezéssel szemben a Fővárosi Ítéltábla alperesként alapvetően azt sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság annak ellenére marasztalta, hogy az alperes a felperes egyetlen személyhez fűződő jogát sem sértette meg, és végképp nem olyan módon, ahogyan azt az elsőfokú ítélet megállapította. Kiemelte, hogy az alperes a büntetőeljárásban hozott döntés következményeként a felperes előzetes letartóztatását is megszüntette, ezért döntései a felperes személyi szabadsághoz fűződő jogát semmiképpen nem sérthették, hiszen ezt a jogát nem korlátozta, arról döntést egyáltalán nem is hozott. Márpedig a büntetőeljárásban szabadságelvonással járó büntetést csak a bíróság szabhat ki, és ezt minden esetben indokolt határozattal teheti. Felperes sem állította, hogy az alperes ilyen határozatot hozott volna. A felperesnek azért kellett letölteni a szabadságvesztés büntetését, mert a harmadfokon eljáró bíróság döntött így, és ennek a szabadságvesztésnek az időtartamát azért nem lehetett módosítani a felperes javára, mert a harmadfokú bíróság által alkalmazott büntető jogszabályok ezt nem tették lehetővé. Kiemelte azt is, hogy ha a felperes a számára kedvező döntés ellen vádlottként nem fellebbezhetett, akkor e

fellebbezésének elmaradása hiányában őt nyilvánvalóan büntetőjogi hátrány sem érthette. Ezért a büntetőjogi jogszabályok keretei között csak az a következtetés vonható le, hogy a felperes nem a Fővárosi Ítéltábla döntése miatt, hanem kizárólag a harmadfokon eljárt Kúria határozata alapján és a jogszabályok előírása folytán köteles a kiszabott szabadságvesztést kitölteni.

Az elsőfokú ítélet ellen nem csak az alperes, hanem a felperes is fellebbezett, és a felperes azt kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatva a keresetében foglalt vagyoni és nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezze az alperest.

A Győri Ítéltábla ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, ítéletének indokolásában megállapította, hogy a felperes és az alperes fellebbezése sem alapos. Leszögezte, hogy mindenben osztotta az elsőfokú bíróság helyes jogi álláspontját és az ítélet indokolásában foglaltakat. A fellebbezésekben felhozott érvekre a következőket emelte ki. Az alperes fellebbezésére figyelemmel elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a kártérítés Ptk. 349. § (1) bekezdése és 339. § (1) bekezdése szerinti különös és általános feltételei fennállnak-e. Teljes körűen osztotta az elsőfokú bíróságnak az alperes jogellenes magatartása körében kifejtett jogi álláspontját, kiemelve, hogy nem önmagában az előzetes letartóztatás megszüntetése volt törvénytelen, hanem a büntetőeljárást megszüntető végzés. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróságnak az alperes kirívóan súlyos jogalkalmazási tévedéséről kifejtett álláspontja teljesen megalapozott, és a Kúria ítéletének indokolásával egyértelműen alátámasztott.

Az okozati összefüggéssel kapcsolatban rögzítette, hogy a felperesnek a számára kedvező büntetőeljárást megszüntető ítélettel, illetve az előzetes letartóztatást megszüntető végzéssel szemben nem kellett fellebbezést benyújtania, ugyanakkor azzal, hogy a jogerős ítéletekben kiszabott szabadságvesztés büntetések összbüntetésbe foglalását kérte, a tágabb értelemben vett jogorvoslati eszközt kimerítette. Mivel az alperes részéről a jogsértés bekövetkezett, ennek következményeként vagyoni és nem vagyoni kártérítésre köteles a Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdése alapján.

A Ptk. 359. §-ára alapított fellebbezési érveléssel kapcsolatban a döntését azzal indokolta, hogy az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra az álláspontra, hogy a többlet-szabadságelvonás időtartama pontosan nem határozható meg, ezért a kár mértéke sem állapítható meg pontosan. Nem lehet ugyanis tudni, hogy amennyiben a felperes összbüntetésbe foglalás esetén hamarabb szabadul, úgy mikor tudott volna elhelyezkedni, és milyen összegű jövedelemre, bevételre tudott volna szert tenni. Rögzítette azt is, hogy az eljárás adatai alapján az elsőfokú bíróság helyesen értékelte, hogy a felperes korábban is munkaviszonyban állt, üzem-mérnöki főiskolai diplomával rendelkezik, és 2013. október 3-i szabadulását követően is elhelyezkedett barátjának perbeli cégénél. A felperes 25 hónapot érvényesített, amely az elsőfokú bíróság által megállapított 34-32 havi túltöltés időtartamába belesik.

Ezzel együtt kiemelte, hogy az 1.000.000 forint felemelésére vonatkozó felperesi fellebbezés a kifejtett indokok alapján alaptalan. A felperes a peres eljárásban a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében őt terhelő bizonyítási kötelezettségének a keresetében meghatározott 3.750.000 forintos összeg tekintetében nem tett eleget, így az összecszerűség felemelésére jogi lehetőség nincs.

A nem vagyoni kártérítéssel összefüggésben azt állapította meg, hogy az akár 34 hónapot elérő büntetés-végrehajtási intézetben töltött idő megnövekedésével az alperes megsértette a felperes Ptk. 76. §-ban rögzített személyhez fűződő jogát. Nem fogadta el azt az alperesi álláspontot, hogy a Kúria határozata alapján rendelték el a felperes szabadságvesztésének a végrehajtását. A felperes nem a fenti határozatra alapította a kártérítési igényét, hanem arra a tényre, hogy az összbüntetésbe foglalás lehetőségét elveszítette, és ez számára jelentős

hátrányt okozott. E következményhez vezető ok-okozati összefüggés fennálltát a korábban kifejtettek tartalmazzák. A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása egzakt módon nem lehetséges, mértéke minden esetben a bíróság Pp. 206. §-a szerinti mérlegelésének eredménye. Az elsőfokú bíróság pedig a felperest megillető 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítés összegét helyes mérlegelés alapján állapította meg, mert ez áll arányban a felperest ért sérelemmel, és alkalmas az immateriális hátrány kiküszöbölésére.

A másodfokú jogerős ítélet ellen az alperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő az elsőfokú ítélet általa fellebbezett rendelkezését helybenhagyó rész hatályon kívül helyezése és ebben a keretben az elsőfokú ítélet megváltoztatása és a kereset teljes elutasítása iránt.

Felülvizsgálati kérelmében előadta, hogy azt azért terjesztette elő, mert a másodfokú bíróság határozata meghozatala során az alkalmazott jogszabályok közül a Ptk. 76. §-át, 84. § (1) bekezdés e pontját, 339. §-át és 359. § (1) bekezdését, továbbá a Pp. 206. § (1) és (3) bekezdését is megsértette.

Felülvizsgálati kérelmében a Fővárosi Ítéltábla részletesen ismertette az elsőfokú eljárásban történeteket, a keresetre és az azzal szembeni érdemi védekezésére kiterjedően, ezt meghaladóan az elsőfokú ítélet per eldöntése szempontjából lényeges indokolását, valamint az azzal szembeni fellebbezésében előadott érvelését, továbbá hogy a másodfokú bíróság mindezek alapján hozott ítélete a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat miként és milyen okból sérti.

Külön kitért a felülvizsgálati kérelemben arra, hogy a másodfokú bíróság az alperes fellebbezésének elbírálásakor a vagyoni kár felperesi bizonyítását annak ellenére fogadta el, hogy a felperes a munkaviszony megkötését, annak tartalmát, ezen belül a munkaviszonnyal elért havi jövedelmének összegét, továbbá a munkaviszony megszüntetésének tényét és időpontját a perben kétséget kizáró módon nem bizonyította, főleg mert konkrétan ezeket a tényeket meg sem tudta jelölni. Sérelmezte az alperes, hogy a felperes a keresetében annak ellenére érvényesített 25 hónapra elmaradt jövedelemként jelentkező vagyoni kárt, hogy saját állítása szerint is 2015. februárig dolgozott, tehát a 2014 augusztusától 2016. szeptemberig felszámított 25 hónapos időtartamban 2014. augusztustól 2015. februárig még saját tényállítása alapján sem érhetne semmilyen jövedelemvesztésig.

Kitért arra is, hogy az alperesi fellebbezés keretei között a másodfokú bíróság a felperes keresetének ténybeli alapjait annak ellenére fogadta el bizonyítottanak, hogy a felperesi fellebbezést éppen azért nem találta megalapozottnak, mert a felperes a keresetében meghatározott 3.750.000 forintos összeg tekintetében a bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget. Ehhez képest érthetetlen, hogy az alperes vagyoni kártérítésben marasztalását a másodfokú bíróság milyen tények alapján és milyen számítás eredményeként hagyta helyben, ha az volt az álláspontja, hogy a felperesnek a 25 hónap és havi 150.000 forint alapul vételével számított 3.750.000 forint megfizetésére irányuló keresete bizonyítottság hiányában alaptalan. Ezek miatt a jogerős ítélet alapján egyáltalán nem állapítható meg, hogy az alperest a felperes keresetében megjelölt havi 150.000 forintos jövedelmet biztosító munkaviszony bizonyítása nélkül miért terheli kártérítési kötelezettség, és mert a bíróságot a Pp. 3. § (2) bekezdése alapján a fél által előterjesztett kereseti kérelem, ezen belül pedig annak ténybeli alapjai is kötik, kérdéses, hogy a másodfokú bíróság milyen jogszabály alkalmazásával, milyen jogviszonyból eredő, milyen összegű és milyen időtartamra számított elmaradt jövedelemből származó kártérítés megfizetésére kötelezte az elsőfokú ítélet helybenhagyásával.

Az alperes azt is sérelmezte, hogy az okozati összefüggés fennállását is mindvégig vitatta, ezt az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében is részletesen kifejtette, és külön kiemelte, hogy az első- és másodfokon eljáró bíróságok is elfogadták, hogy a felperes az állított munkaviszonyát az alperes döntése következtében létesíthette, ugyanakkor érthetetlen, hogy az alperesnek ez a döntése hogyan vezet a személyi szabadság korlátozása miatti

munkaviszony megszüntetéséből keletkező elmaradt jövedelemhez.

A nem vagyoni kártérítéssel összefüggésben az alperes kiemelte, hogy marasztalásának ítéleti alapja az volt, hogy az ő döntése vezetett az összbüntetésbe foglalás lehetőségének elvesztéséhez. Ehhez képest a felperes keresetében személyhez fűződő jogai megsértését állította, az alperes viszont a felperes Ptk. 76. §-ában rögzített személyhez fűződő jogait nem sértette, és nem is sérthette meg, ugyanis a kereset alapját képező határozataiban nem hozott olyan döntést, amellyel a felperes személyes szabadságát bármiben korlátozta volna. Külön kiemelte, hogy a Ptk. 76. §-a értelmében a személyhez fűződő jog sérelmét nem pusztán a személyes szabadság korlátozása, hanem kifejezetten a jogellenes korlátozás jelentheti, márpedig az alperes személyi szabadságot korlátozó döntés hiányában a felperesnek ezt a személyhez fűződő jogát nem sérthette meg semmilyen módon, nem hogy jogellenesen. A másodfokú bíróság az összbüntetésbe foglalás lehetőségének elvesztését róta az alperes terhére a felperes előbbi személyhez fűződő jogát sértő cselekményként, anélkül azonban, hogy az alperes fellebbezésében is részletesen kifejtetteket értékelte volna. Ítéletének indokolásában ugyanis ezzel összefüggésben kizárólag arra szorítkozott, hogy nem fogadta el az alperesnek azt az álláspontját, miszerint a Kúria határozata alapján rendelték el a felperes szabadságvesztésének a végrehajtását. Emiatt az alperes a felülvizsgálati kérelmében külön rámutatott arra, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése nem jog-, hanem ténykérdés, a feleknek pedig egyező volt az a tényállítása, hogy a felperes szabadságvesztésének a végrehajtását a harmadfokon eljáró Kúria rendelte el.

Végezetül az alperes hangsúlyozta, hogy kártérítési felelőssége a bíróságnak minden más polgári jogalannyal egyezően csak akkor van, ha jogellenes határozatával egyben vagyoni kárt is okozott, illetve azzal személyhez fűződő jogot sértett. A perben nem volt vitás, hogy az alperes határozatát a harmadfokon eljáró Kúria törvénysértőnek ítélte. Azt azonban az alperes mindvégig vitatta, hogy a Ptk. 339. § (1) bekezdése szerinti kártérítési felelősség további elemei fennállnának, és hogy a Kúria által megváltoztatott határozatával a felperes keresetében állított bármelyik személyhez fűződő jogát megsértette volna, és mert ezek a tények a perben nem is voltak bizonyítottak, ezért a bizonyítatlanság következményét a felperesnek kellett volna viselnie. A jogszabályoknak megfelelő döntés tehát az lett volna, ha a másodfokon eljáró ítélőtábla az alperes fellebbezése alapján az elsőfokú ítéletet megváltoztatja, és a felperes keresetét teljes egészében elutasítja.

A felülvizsgálati eljárásban a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályában fenntartotta.

Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy az alperes a másodfokú bíróság által megsértett jogszabályként a Ptk. 76. §-át, 84. § (1) bekezdés e) pontját, 339. §-át és 359. §-ának (1) bekezdését, valamint a Pp. 206. § (1) és (3) bekezdését jelölte meg. A Pp. 272. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértések és azok indokai tekintetében vizsgálta felül a jogerős ítéletet.

Megállapította, hogy az alperes alaptalanul sérelmezte a felperes vagyoni kártérítés iránti igényének elbírálása körében, hogy az első- és másodfokon eljáró bíróságok a felperes igényét munkaviszonyra vonatkozó, konkrét körülmények hiányában, illetve az igény megalapozására alkalmatlan iskolai végzettség és korábbi jogviszony alapján ítélték alaposnak. A felperes a szükségtelenül meghosszabbodott szabadságvesztés büntetésének időtartamára értelemszerűen nem tudott munkaviszonyt igazolni, azt viszont bizonyította, hogy mind a szabadságvesztés büntetésének végrehajtását megelőzően, mind annak megszakítása idején volt munkaviszonya, jövedelemszerző tevékenységet folytatott. Az eljáró bíróságok az ítéletekben rögzített körülményekből megalapozottan következtettek arra, hogy a kényszerűen meghosszabbodott szabadságvesztés többlet-időtartamának időszakában is sikeresen törekedett volna munkavégzéssel elérhető jövedelem megszerzésére a felperes, ha nem kell ezt az időszakot is büntetés-végrehajtási intézetben

töltenie.

Megalapozatlanul hiányolta az alperes az összeg számításának alapjául szolgáló tények megjelölését és számítás levezetését is. A tényeket az ítéletek rögzítik annyiban, hogy kiterjednek a felperes korábbi munkaviszonyaira, munkaköreire, és az azokban elért hozzávetőleges havi jövedelem összegére. A bíróságok által értékelt múltbeli körülményeken kívül egyéb konkrét adatot figyelembe venni nem lehetett, és az ezek, valamint a kárigénnyel érintett időszak közötti időbeli távolságra, az ennek során bekövetkező körülmények felmérhetetlen változásaira figyelemmel önmagukban nem alkalmasak egzsakt számítás elvégzésére.

A másodfokú bíróság a felperes vagyoni kártérítési igényét összecszerűségében a Ptk. 359. § (1) bekezdése alkalmazásával bírálta el. Egyértelműen kifejezésre juttatta ítéletének indokolásában, hogy a felperes vagyoni kára nem számítható ki, az alperes pedig arra nem hivatkozott a felülvizsgálati kérelmében, hogy az adott esetben a Ptk. 359. § (1) bekezdése nem lett volna alkalmazható, illetőleg azt tévesen értelmezte, vagy alkalmazta volna a másodfokú bíróság.

Helyesen mutattak rá az eljáró bíróságok arra is, hogy a felperes perben érvényesített kára nem a személyi szabadság korlátozásával, hanem az összbüntetésbe foglalás kedvezményének az elvesztésével, ezáltal a szabadságvesztési idő csökkentésének lehetőségétől való eleséssel okozatos, ami a jogerős ítéletben helyesen kifejtettek szerint az alperesnek felróható. Ezért alaptalan az a felülvizsgálati hivatkozás is, hogy a felperes személyi szabadságot korlátozó döntés hiányában az alperes nem sértette meg a felperes Ptk. 76. §-ában foglalt személyiségi jogát, mert ezt a jogot a személyi szabadság bármilyen kis mértékű szükségtelen korlátozása is sérti. A felülvizsgálati kérelemben foglaltakra figyelemmel ismételten utalt a Kúria is arra, hogy az alperesnek nem más bíróság által hozott döntés következményét, hanem a saját felróható magatartásával okozott kárt kell viselnie. Az alperes határozata meghozatala során tudatosan mellőzte az ítélezési tevékenységében reá nézve kötelezően alkalmazandó jogegységi határozatot, és ezzel Alaptörvényt sértett. E jogellenes határozata hiányában a felperesnek a keresete tárgyává tett személyiségi joga nem sérült, vagyoni hátránya nem következett volna be, tehát az okozatiság feltétele egyértelműen megvalósult, és emiatt a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdésének alkalmazásával hatályában fenntartotta.

b) a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Az alperes ellen indult perben a Veszprémi Törvényszék 2017. február 8-án meghozott 7.P.21.112/2016/17/I. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 2.000.000 forintot, valamint 100.000 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította, és egyben rendelkezett arról, hogy a feljegyzett kereseti illetéket az állam viseli.

A Fővárosi Ítéltábla mint alperes az ítélet ellen fellebbezést terjesztett elő, és kérte a másodfokú bíróságot, hogy az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatva a vele szembeni keresetet teljes egészében utasítsa el (Pp. 233. § (1) bekezdés).

A Győri Ítéltábla 2017. szeptember 27-én meghozott Pf.III.20.094/2017/6/I. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, és kötelezte a felperest 380.000 forint feljegyzett fellebbezési illeték megfizetésére azzal, hogy a további 160.000 forint feljegyzett fellebbezési illetéket az állam, míg a másodfokú eljárásban felmerült egyéb költségeiket a felek viselik.

A Fővárosi Ítéltábla alperes a másodfokú bíróság ítélete ellen felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúriánál, melyben a Győri Ítéltábla ítéletének a Veszprémi Törvényszék ítéletét az alperes által fellebbezett körben helybenhagyó része hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet e részének megváltoztatását és a felperes keresetének teljes elutasítását kérte (Pp. 270. § (2) bekezdés).

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság 2019. február 6-án meghozott Pfv.III.22.641/2017/9. számú ítéletével a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályában fenntartotta, és rendelkezett arról, hogy a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

A Fővárosi Ítéltábla alperes a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) rendelkezései alapján tehát a rendelkezésre álló rendes és rendkívüli jogorvoslatot egyaránt kimerítette.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

A Fővárosi Ítéltábla alperest képviselő Országos Bírósági Hivatal Jogi Képviseleti Osztálya a Kúria ítéletét 2019. április 17-én vette át, és ezért az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti hatvan napos határidőn belül terjesztette elő írásbeli alkotmányjogi panaszát az Abtv. 53. § (2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróságnak címzetten, de a perben elsőfokon eljáró bíróságnál.

d) Az Alkotmánybíróság hatásköre

Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontján, valamint az Abtv. 27. §-án és 43. § (1) bekezdésén alapul.

e) Az indítványozó érintettsége

A büntetőeljárásban és a polgári peres eljárásban eljáró bíróság, valamint a vádlott és a vádló, illetve a peres felek között a Be.-ben és a Pp.-ben szabályozott eljárások lefolytatása során közjogi jogviszony áll fenn. A büntető és polgári perrendek mint közjogi szabályok megsértése folytán az eljárások alanyai és a bíróságok között csak akkor jön létre a Ptk. rendelkezései alapján magánjoginak minősülő jogviszony, ha az eljáró bíróságok a büntetőeljárásban, vagy a polgári peres eljárásban a közjogi szabályok súlyos és kirívó megsértésével egyben az eljárás alanyainak vagyoni kárt okoztak, illetve azok személyhez fűződő jogát sértették meg. A magánjogi kötelmet tehát minden esetben a vagyoni kár bekövetkezése, illetve a személyhez fűződő jog megsértése hozza létre, és e tények bekövetkezése folytán az eljárás alanyának a kártérítés szabályai szerint vagyoni kára megtérítésére irányuló, illetve személyhez fűződő jogának megsértéséből fakadó nem vagyoni kártérítés megfizetése iránti alanyi joga keletkezik, míg az alperesként megjelölt bíróság perbe vitt kötelezettségét szintén a magánjogi szabályokban lefektetett polgári jogi felelősség normái alapján kell megítélni.

A bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti követelést a felperes minden esetben a Pp. által szabályozott polgári perben érvényesítheti. Ebben a perben a vagyoni károsodását, illetve személyhez fűződő jogának megsértését állító felperes a bírósággal mint alperessel szemben a Pp. 1. § szerinti vagyoni és személyi jogával kapcsolatos követelést érvényesít. Az alperes a perben anyagi és eljárási jogai felett közjogi korlátoktól, kötöttségektől mentesen, azaz saját belátása szerint szabadon rendelkezik. Az alperes perbeli részvételének

ezért nem voltak közjogi elemei, a perben igazságszolgáltatási tevékenységétől függetlenül éppen olyan alperesként vett részt, mint bármilyen más magánjogi jogalany.

f) Az Alaptörvény megsértett rendelkezései

XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés

g) Az alapjogi sérelem hatása az érdemi döntésre, és a felmerült alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

Az alkotmányjogi panasz tárgyát képező ügyben a Fővárosi Ítélőtábla mint indítványozó (továbbiakban: indítványozó) Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében biztosított jogait az ügy érdemében hozott első-, másodfokú és kúriai döntés egyaránt sérti.

Az indítványozó a polgári perben peres félként vett részt, és perbeli jogállásából fakadó, valamennyi alperest a jogállásától függetlenül mindenkor megillető tisztességes eljáráshoz, azon belül az indokolt bírói döntéshez és a jogorvoslathoz fűződő alkotmányos alapjogának megsértésére hivatkozik, amelyet az eljáró bíróságok a polgári per minden szakaszában egyaránt megsértettek, és mindez az érdemi döntésükre is kihatott.

Az állított alapjogi sérelemhez egyben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés is párosul, mert az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogbiztonság, továbbá a 26. cikk (1) bekezdése szerinti bírói függetlenség alkotmányos elvének sérelmét is felveti.

2. Az alkotmányjogi panasz érdemi indokolása

I.

Az alapjogi sérelem

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

A XXVIII. cikk (7) bekezdése pedig azt rögzíti, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját elvi jelentőséggel a 6/1998. (III. 11.) AB határozatában (Abh.1) dolgozta ki, és annak lényegét adó II.5. pontjában a következőket állapította meg.

A „tisztességes eljárás” (fair trial) követelménye nem egyszerűen egy, a bíróságnak és az eljárásnak itt megkövetelt tulajdonságai közül (ti. mint „igazságos tárgyalás”), hanem az idézett alkotmányi rendelkezésekben foglalt követelményeken túl – különösen a büntetőjogra és -eljárásra vonatkozóan – az Alkotmány 57. § többi garanciájának teljesedését is átfogja. Sőt, az Egyezségokmányoknak és az Emberi Jogok Európai Egyezményének – az Alkotmány 57. §-a tartalmához és szerkezetéhez mintát adó – eljárási garanciákat tartalmazó cikkei általában elfogadott értelmezése szerint a fair trial olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért az egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás „méltánytalan” vagy „igazságtalan”, avagy „nem tisztességes”.

Az Abh.1-ben megfogalmazott megállapításokat az Alkotmánybíróság utóbb több döntésében is megerősítette, és gyakorlattá formálta, ahogyan arra az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában (Abh.2) is rámutat [24]. Ebben a határozatban az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás részeként megjelölt indokolt bírói döntéshez fűződő jog tartalmát határozta meg [28]. Kifejtette, hogy az Alkotmánybíróság a 61/2011. (VII. 13.) AB határozatában elvi jelentőséggel erősítette meg, hogy „egyes alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés (például a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya és az Emberi Jogok Európai Egyezménye). Ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Emberi Jogok Bírósága által kibontott) jogvédelem szintje”. Az Alkotmánybíróság ilyen megfontolásból kiindulva áttekintette a Bíróságnak az indokolt bírósági döntéshez fűződő jog tekintetében kialakított gyakorlatát, amelyet az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított jog értelmének meghatározásakor is irányadónak tekint [30].

Az előbbi gyakorlattal kapcsolatban az Abh.2 határozatában rögzítette: a Bíróság kiindulópontja az, hogy a bírói döntésekkel szemben valamennyi demokratikus jogállamban elvárható az objektivitás és az átláthatóság, ami egyfelől elejét veszi az önkényes hatósági és bírósági döntéshozatalnak, másrészt erősíti a bírósági döntéshozatalba vetett közbizalmat, és a bírói döntések tekintélyét. A Bíróság következetes gyakorlata szerint a tisztességes eljárás és a jogállamiság elvéhez tartozik az a követelmény, hogy a bíróságok a döntéseik alapjául szolgáló indokokat kellő részletességgel mutassák be. A Bíróság olvasatában az adott bírói döntés természete és az alapul fekvő egyedi ügy körülményei határozzák meg, hogy milyen terjedelmű és mélységű indokolás elégíti ki az indokolási kötelezettség egyezménybeli követelményét. Ebből következően az indokolt bírói döntéshez fűződő jog megsértését kizárólag az alapul fekvő egyedi ügy összes körülményeinek vizsgálatát követően lehet megítélni. Éppen ezért elképzelhető, hogy valamely részletkérdésre vonatkozó indokolás teljes elmaradása nem, míg egy lényegesebb kérdésre vonatkozó hiányos indokolás viszont az Egyezmény 6. Cikkében biztosított jog megsértését idézi elő.

A Bíróság az indokolások fogyatékoságának foka tekintetében kijelölte azt a határvonalat, amely elválasztja az Egyezménynek megfelelően indokolt határozatokat az Egyezményt sértő hiányos vagy fogyatékos indokolást tartalmazó határozatoktól. Ennek során a Bíróság elvi élel szögezte le, hogy az indokolt hatósági döntéshez való jog semmiképpen sem jelentheti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné. A Bíróság ugyanakkor azt is elvi élel mondta ki, hogy a döntéssel szemben feltétlen elvárás, hogy a Bíróság az ügy lényegi részeit a szükséges alapossággal vizsgálja meg, és erről a vizsgálatáról a határozatának indokolásában is adjon számot. A Bíróság álláspontja szerint nem felel meg az Egyezmény 6. Cikkében foglalt elvárásnak, ha a felülbírálati bírói fórum az alsóbb fokú bíróságnak az ügy lényegi kérdései tekintetében kifejtett érveit további vizsgálat és a vizsgálat indokainak előadása nélkül hagyja helyben. A Bíróság az indokolási kötelezettség teljesítésének vizsgálatakor figyelemmel van arra is, hogy az indokolás hiánya vagy fogyatékosága valamely fél írásban megfogalmazott, világosan és pontosan körülírt kérdésére érint-e [31]. Az Egyezmény jogvédelmi rendszerében a bírói döntéseknek a tisztességes eljárás által megkövetelt indokolása iránti igény egyfelől szoros összefüggésben áll a jogorvoslathoz fűződő joggal, ugyanis e jog hatékony gyakorlására kizárólag a bíróság döntését alátámasztó indokok ismeretében nyílik valódi lehetőség. Másfelől szoros összefüggés mutatkozik az indokolási kötelezettség teljesítése és a tisztességes eljáráshoz fűződő jogból fakadó azon alkotmányos igény között, hogy az eljárásban szereplő fél meghallgatást nyerhessen, azaz kérelmét a bíróság megvizsgálja. Ennek oka az, hogy kizárólag a kellő alapossággal indokolt

bírói határozatból tűnhet ki, hogy az ügyet eldöntő bíróság ténylegesen figyelembe vette-e a felek által előterjesztett bizonyítékokat és érveket [32].

A továbbiakban az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy az indokolt bírói döntéshez fűződő jog ebből következően az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerén belül jelentkezik. Az alkotmányos előírás ugyanakkor kizárólag az eljárási törvényekben foglaltak szerint kötelezheti a bíróságot a döntésének alapjául szolgáló indokok bemutatására. Ebből következik, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény e szabályát mindig együtt olvassa a jogvita jellege, és az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárásjogi szabályokkal. Figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogszabály értelmezési kötelezettségre is, az Alkotmánybíróság azt vizsgálja, hogy az indokolási kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e. Az Alkotmánybíróság tehát a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e [33].

Ehhez képest az Alkotmánybíróság által vizsgált, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossggal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket [34].

Az Alkotmánybíróság 20/2017. (VII. 18.) AB határozatában (Abh.3) rögzítette, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésnek indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes bírósági eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossggal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” [26].

Az Alkotmánybíróság Abh.2 határozatában ismertetett gyakorlatában kimunkált szempontok alapján az indítványozó az eljárás tisztességtelenségének indokait az Abh.3 határozatban írtakra is figyelemmel a következőkben látja.

A perben a felperes arra alapítottan terjesztette elő vagyoni és nem vagyoni kártérítési igényét, hogy az alperes a vele szemben folyamatban volt büntetőeljárást megszüntető határozatában a Kúria harmadfokú ítéletével megállapítottan jogellenes döntést hozott, és ezzel a jogellenes határozattal az alperes neki vagyoni kárt okozott, és ezzel egyben személyhez fűződő jogait sértette meg. Vagyoni kárát abban jelölte meg, hogy az alperes jogellenes döntése következtében az összbüntetésbe foglalás elmaradása miatt hosszabb időtartamú lett a szabadságvesztés büntetése, és emiatt a kereseti követelésében megjelölt munkaviszonyát és a munkaviszonya alapján neki járó jövedelmet 2014. augusztustól 2016. szeptember végéig elveszítette. Ennek összege erre a 25 hónapra számítottan 3.750.000 forint volt.

Nem vagyoni kártérítés iránti igényét arra alapította, hogy az alperes jogellenes döntésével megsértette a Ptk. 76. §-ában nevesített személyhez fűződő jogait, nevezetesen az emberi méltósághoz, személyes szabadsághoz, magánélethez és családi élethez fűződő személyiségi jogait. Emiatt 3.000.000 forint nem vagyoni kártérítést érvényesített.

A keresettel érvényesített jogként a Ptk. 349. § (1) bekezdését, 339. §-át, valamint 76. §-át és 84. § (1) bekezdés e) pontját jelölte meg.

A Pp. 3. § (1) bekezdése szerint a bíróság a polgári ügyek körében felmerült jogvitát erre irányuló kérelem esetén bírálja el. A (2) bekezdés értelmében a bíróság – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van.

A Pp. 121. § alapján a felperesnek a pert keresetlevéllel kell megindítania, és a keresetlevélben – többek között – fel kell tüntetnie az érvényesíteni kívánt jogot, az annak alapjául szolgáló tényeknek és azok bizonyítékainak előadásával, továbbá a bíróság döntésére irányuló határozott kérelmet is (Pp. 121. § (1) bekezdés c) és e) pont).

A Pp. 215. § szerint a bíróság érdemi döntése nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, illetőleg az ellenkérelmen.

A Pp. 220. § (1) bekezdés d) pontja szerint az írásba foglalt ítéletnek tartalmaznia kell az ítélet rendelkező részét és indokolását. A 221. § (1) bekezdése értelmében az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik. Meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tény nem talált bizonyítottnak, vagy valamely miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte.

A Pp. 239. § tartalmazza, hogy amennyiben a jelen fejezet másként nem rendelkezik, a törvény Második Részének az elsőfokú eljárásra vonatkozó rendelkezéseit a másodfokú eljárásban is megfelelően alkalmazni kell.

A Pp. 270. § (1) bekezdése alapján, ha törvény másként nem rendelkezik, a felülvizsgálati eljárás során a Kúria az általános szabályok megfelelő alkalmazásával jár el.

Az előzőekben ismertetett jogszabályok alapján a perbe vitt anyagi jogi igény elbírálásakor a bíróságoknak a keresettel érvényesített jog megalapozottságáról a Pp. szabályai szerint lefolytatott eljárásban kellett indokolt döntést hozni. Az érdemi döntés meghozatala során az eljáró bíróságokat nem csak a felperes keresetével érvényesített jog, hanem az annak alapjaként előadott tényállítások is kötötték, ezért azoktól nem térhettek el.

Ennek megfelelően a bíróságoknak az anyagi jog szabályai szerint arról kellett döntenie, hogy

az alperes keresetben megjelölt határozata jogellenes volt-e, azzal okozati összefüggésben a felperesnek keletkezett-e vagyoni kára az általa megjelöltek szerint abból eredően, hogy a keresetben állított munkaviszonya megszűnt, és a kár összege azonos-e a felperes keresetében meghatározott összeggel. A kár bekövetkezésénél és mértékénél azt is figyelembe kellett venniük, hogy a kár alapjaként megjelölt időszak alatt érte-e a felperest a keresetben megjelölt jövedelemveszteség.

A személyhez fűződő jogsértés alapján érvényesített nem vagyoni kártérítési igényrel összefüggésben a bíróságoknak azt kellett elbírálni, hogy az alperes határozata megsértette-e a felperes keresetében megjelölt személyhez fűződő jogait, és e jogsértéshez képest a felperes immateriális hátrányának kompenzálására milyen összeg elégséges.

A bíróságoknak az előbbi döntéshozatal folyamán figyelembe kellett vennie az alperes érdemi védekezésének tartalmát is. Az alperes a keresettel érvényesített jogot éppúgy vitatta, mint a kártérítési és nem vagyoni kártérítési kötelezettségének ténybeli alapját is, annak az egyetlen ténynek a kivételével, hogy meghozott eljárást megszüntető határozata a Kúria döntése következtében nem felelt meg a jogszabályoknak. Az alperes az elsőfokú bíróság felhívására a Pp. 139. §-ának megfelelően az érvényesített jogra és az annak alapjaként megjelölt valamennyi tényállításra, illetve azok bizonyítékaira is teljes körűen nyilatkozatot tett.

Az Alkotmánybíróság határozataiban kifejtettek alapján az alkotmányosan megindokolt bírói döntésekkel szemben minimálisan elvárt, hogy a bíróság a feleknek az ügy lényegére tett észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről ítéletének indokolásában is számot adjon (Abh.2) [34]. Az alkotmányos szintű indokolás egyben összefügg a jogorvoslathoz való joggal is, mert utóbbi hatékony gyakorlására kizárólag a bíróság döntését alátámasztó indokok ismeretében nyílik valódi lehetőség, és mindkét alkotmányos igény alapja, hogy az eljárásban szereplő fél meghallgatást nyerhessen, és kérelmét a bíróság megvizsgálja (Abh.2) [32].

A jelen perben az első-, másodfokon eljáró bíróságok és a Kúria sem tett eleget az Alaptörvénynek megfelelő szintű indokolási kötelezettségének, és ezáltal az indítványozónak az eljárás mindhárom szakaszában sérült az indokolt bírói döntéshez, továbbá a másodfokú és felülvizsgálati eljárásban a jogorvoslathoz fűződő alkotmányos joga.

Az eljáró bíróságok mindegyike figyelmen kívül hagyta az alperesnek a jogalapra és az állított tények valóságára, valamint a lefolytatott bizonyítás értékelésére kiterjedő érdemi védekezését, fellebbezését és a felülvizsgálati kérelmében foglaltakat. A bíróságok egyike sem adott számot arról, hogy a felperes keresetben megjelölt tényeken alapuló vagyoni kára az alperes határozatával okozati összefüggésben mikor, miként, milyen időszakban és összegben következett be, ahogyan arra sem terjed ki egyik határozat indokolása sem, hogy az alperes eljárást megszüntető határozata miként sértette meg a felperesnek azt az alapvető személyhez fűződő jogát, hogy személyes szabadsága jogellenesen nem korlátozható. Márpedig a perbeli jogvitában a bíróság indokolási kötelezettségének erre kellett volna kiterjednie.

Az eljáró bíróságok formailag indokolták csak a határozataikat, de tartalmában nem, mert az általuk adott indokolás nem a perbe vitt jogvita lényegére, ezen belül a felperes által megjelölt jog alapjául szolgáló tényekre is kiterjedő alperesi kérelmekre és az abban előadottakra terjedt ki.

Sőt, a másodfokú bíróság ítéletének indokolása szerint a felperes vagyoni kártérítés iránti

kereseti kérelme 1.000.000 forintot meghaladóan azért volt megalapozatlan, mert a felperes a peres eljárásban a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében őt terhelő bizonyítási kötelezettségének a felemelt keresetében meghatározott 3.750.000 forintos összeg tekintetében nem tett eleget, így az összecszerzés felemelésére nem látott jogi lehetőséget, az alperesnek a 3.750.000 forintos kereseti követelésből megítélt 1.000.000 forint vagyoni kártérítéssel szembeni fellebbezését mégis megalapozatlannak ítélte.

A felperes vagyoni kártérítés iránti igénye azon alapult, hogy a keresetében megjelölt cégnél létesített munkaviszonya a szabadságvesztés végrehajtása miatt megszűnt, és ezért 2014. augusztusától 2016. szeptemberéig, vagyis 25 hónapon keresztül havi 150.000 forint jövedelemvesztés érte. A másodfokú bíróság indoklásából az állapítható meg, hogy az összegében felemelt kereset ténybeli alapjául szolgáló előbbi tényeket nem találta bizonyítottnak, majd az alperesnek az előbbi tények bizonyíthatatlanságára alapított, fellebbezésében részletesen kifejtett indoklással ellátott jogorvoslati kérelmét anélkül, hogy azt az abban hivatkozott bármelyik tényre, vagy jogszabályra kiterjedően megindokolta volna, mint alaptalant elutasította.

A jogerős ítélettel szemben előterjesztett felülvizsgálati kérelmében az érdemi védekezés és fellebbezés tartalmát is a felülvizsgálati kérelme részévé tette az alperes, és egyben újból részletesen levezette, hogy miért nem kapott az ítéletekben választ a perben elbírálandó kereset érdemi eldöntéséhez szükséges lényeges jogi és ténybeli kérdésekre.

A Kúria azonban ítéletének indoklásában ezekre szintén nem tért ki. Határozatának indoklásában ugyanakkor megállapította, hogy alaptalanul sérelmezte az alperes a vagyoni kártérítés megítélését konkrét munkaviszonyra vonatkozó körülmények hiányában is. Ebből arra lehet következtetni, hogy a Kúria is elfogadta a másodfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a felperesnek a keresetben állított tartalmú munkaviszonya létrejöttét a perben nem sikerült bizonyítani. Ehhez képest megint érthetetlen, hogy határozatának előbbi indokára tekintettel miért nem ítélte alaposnak az alperes felülvizsgálati kérelmét. Döntése és annak indoklása pedig az előbbi hiányokon kívül azért is önkényes, mert a Pp. egyértelmű szabályának a bírói gyakorlat által sem vitatott következetes alkalmazása szerint a keresetben megjelölt tényállításhoz a bíróság mindenkor kötött volt, és attól nem térhetett el. Ha viszont a Kúria és a másodfokú bíróság is úgy ítélte meg, hogy a felperes keresetének ténybeli alapjai nem bizonyítottak, de ahhoz a fellebbezési fórumok nem voltak kötve, akkor határozatuk indoklásában erről az álláspontjukról kellett volna jogszabályok feltüntetésével számot adniuk, részletesen megindokolva azt is, hogy ebben az esetben – amikor is a hivatalból bizonyítás egyértelműen tilalmazott volt, és a felperes csak az állított munkaviszonyának bizonyítására tett indítványt – milyen bizonyítás eredményeként és konkrétan milyen tények alapján, továbbá milyen jogszabályok alkalmazásával tartották alaptalannak az alperes védekezését.

A jogorvoslatihoz fűződő alkotmányos alapjogunk azért is sérült, mert a Kúria annak ellenére, hogy az alperes sérelmesnek tartotta az általános kártérítés Ptk.-beli szabályának alkalmazását, és részletesen levezette indoklásában is, hogy ez miért nem alkalmazható, ítéletének indoklásában ezzel ellentétesen már kifejezetten azt rögzítette, hogy az alperes a felülvizsgálati kérelmében arra már nem hivatkozott, hogy az adott esetben a Ptk. 359. § (1) bekezdése nem lett volna alkalmazható, illetőleg azt tévesen értelmezte, vagy alkalmazta volna a másodfokú bíróság. Az alperes jogsérelmének vizsgálatát tehát egyértelműen megtagadta.

A személyhez fűződő jogsértésre alapított kereseti kérelemmel összefüggésben a Kúria indoklása egyrészt azt tartalmazta, hogy a felperes perben érvényesített kára nem a személyi szabadság korlátozásával okozatos, majd a következő bekezdésben az alperesnek

a Ptk. 76. §-ában rögzített személyhez fűződő jogsértéssel szembeni védekezésében hangsúlyozott tagadásával szemben már azzal érvelt, hogy ezt a jogot a személyi szabadság bármilyen kis mértékű szükségtelen korlátozása is sérti. A két megállapítás a logika szabályai szerint egymással nem összeegyeztethető, de a tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogot szintén azért sérti, mert arra már nem tért ki, hogy az alperes mégis mikor, milyen módon korlátozta a felperes személyi szabadságát, ráadásul szükségtelenül, illetve a Ptk. 76. §-a szerinti módon, azaz jogellenesen.

A polgári per bíróságai a perbeli jogvita eldöntése során a kereset érdemi elbírálása szempontjából lényeges és alperes által vitatott egyetlen körülményre, tényre és jogszabályra sem tértek ki, ehelyett végig az „összbüntetésbe foglalás kedvezményének” elvesztésére fókuszáltak, ráadásul anélkül, hogy ezt az általuk alkalmazott fogalmat konkrét jogszabályokra és tényekre kivetítve, azokkal összefüggésbe hozva, büntetőjogi és polgári jogi értelemben valamilyen módon meghatározták volna. Az indokolás tehát emiatt is fogyatékos.

De hiányos azért is, mert egyáltalán nem veszi figyelembe, hogy a különböző ítéletekkel kiszabott határozott tartamú szabadságvesztésnek több olyan eljárási, végrehajtási feltétele van, amely esetleges, és amelyekkel az elkövető előzetesen nem kalkulálhat, ezért a cselekmények elkövetésekor sem számíthat arra, hogy az összbüntetés által nyújtott kedvezményekben részesülni fog. Az összbüntetés lehetőségének az elvesztése tehát nem sérti a „nulla poena sine lege” elvét, ilyen formában nem tekinthető jogtalan hátránynak sem.

A Kúria indokolása szerint a felperes kárát a szabadságvesztési idő csökkenésétől való elesés okozta. Hogy ez miképpen tekinthető személyhez fűződő jognak, arra az indokolás végképp nem ad semmilyen magyarázatot.

A határozatok ekként indoklásukban nem térnek ki az alperes érdemi védekezésének lényegére, és annak egyetlen jogi és ténybeli elemére sem, holott az mindvégig a per érdemi eldöntése szempontjából lényeges körülményeket ölelte fel, de nem adnak tényleges magyarázatot a keresetnek helytadó döntésre sem.

Összességében tehát a perben eljáró valamennyi bíróság megsértette az alperesnek a tisztességes eljáráshoz fűződő, azon belül pedig az indokolt bírói döntéshez és a jogorvoslathoz való alapvető alkotmányos jogát azzal, hogy meghozott döntésüket nem az Alkotmánybíróság által kidolgozott alaptörvényi értelmezésnek megfelelő szinten és tartalommal indokolták, annak előbbieken ismertetett hiányai pedig sértették az alperes panaszindítványban nevesített alkotmányos alapjogát.

II.

A felvetődő alkotmányjogi kérdés

A bíróságok eljárása és érdemi döntése mindezekon kívül az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogbiztonság és 26. cikk (1) bekezdése szerinti bírói függetlenség elvét is sérti, ezért indítványunk egyben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést is felvet. Ennek indokai a következők.

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint Magyarország független, demokratikus jogállam. A 26. cikk (1) bekezdése értelmében a bírák függetlenek és csak a törvénynek vannak alárendelve, ítélezési tevékenységükben nem utasíthatóak.

Az Alkotmánybíróság 22/2014. (VII. 15.) AB határozat (Abh.4) indokolásában rámutatott arra, hogy az Alkotmánybíróság számos korábbi határozatában többféle megközelítésben foglalkozott a tisztességes eljárás egyik markáns, garanciális elemével a bírói függetlenség alapelvével, amelynek érvényesülése a másodfokú eljárás alkotmányosságának megítélése szempontjából is különös jelentőséggel bír. Az alapelv garanciális tartalmának meghatározásakor az Alkotmánybíróság különbséget tesz a bírói függetlenség külső és belső aspektusai között. A 20/2005. (V. 26.) AB határozatában az Alkotmánybíróság elvi élel állapította meg, hogy „[a] bírósági jogalkalmazásnak egyaránt része a tényállás és az alkalmazandó jog megállapítása, valamint a jogkövetkezmények meghatározása. Ezen összetett folyamat, eljárási periódusoktól függetlenül magában foglalja a jogilag releváns tények objektív feltárását, összegezését, értékelését és a jogkérdések megismerését. A bíró belső meggyőződése, amely lehetővé teszi számára – a bírói függetlenség alkotmányos elve által oltalmazott – a lelkiismeretének megfelelő döntés meghozatalát, ezen tényezők hatására alakul ki. A büntetőeljárás törvénynek tehát az ehhez szükséges eljárási kereteket és módszereket biztosítani kell valamennyi bíró számára” [67].

A bírói függetlenség és törvényi alávetettség összefüggéséről a 19/1999. (VI. 25.) határozatában fejtette ki a véleményét. Az Abh.4. határozat szerint ennek értelmében „a bírói hatalom, amelyhez a bírói függetlenség kapcsolódik, döntően az ítékezésben ölt testet. A bírói függetlenség az ítékezésre vonatkozik; a további státusbeli és szervezeti garanciák is a független ítékezéshez szükségesek. A bírónak mindenkitől – más bírótól is – függetlennek kell lennie, függetlenségét garanciáknak kell biztosítani minden befolyásolás ellen, származzék akár az külső hatalmi jogkör gyakorlásától, akár a bírósági szervezeten belülről. Ez azonban természetesen nem jelenti a bírói hatalom korlátlanosságát. [...] A bírói függetlenség egyedi aspektusában [...] a bírói szervezeti és státusbeli szabadságának garanciáját jelenti, annak érdekében, hogy az egyedi ügyben a jogviták eldöntése és a jogsérelmek orvoslása tárgyában hozott kötelező erejű és végrehajtható döntését mindenféle befolyástól mentesen, a törvények, illetve általában a jogszabályok alapján, belső meggyőződése szerint hozza meg” [68].

Az igazságszolgáltatási tevékenységet végző bírák alapvető alkotmányos kötelezettsége, hogy ítélezési tevékenységükben függetlenül és csak a törvényeknek alárendelve, minden egyéb – legyen az belső, vagy külső – befolyásolástól mentesen, saját meggyőződésük szerint döntsenek.

Az indítványozó Fővárosi Ítéltábla büntető ügyben eljáró bíráinak döntésük meghozatalakor a terhelt büntetőjogi felelősségéről kellett döntenük az irányadó eljárásjogi és anyagi jogi szabályok alkalmazásával. Döntésük szempontjából, ami a terhelt javára szólt, nyilvánvalóan nem kellett figyelemmel lenniük arra, hogy a terhelt javára szóló döntés miatt kötelezően alkalmazandó jogszabályi rendelkezés folytán a terhelt előzetes letartóztatásának megszüntetése lényeges lehet határozatuk esetleges megváltoztatása esetén az esetleges összbüntetésbe foglalásnál. Azaz arra, hogy a terheltre minden szempontból kedvező döntés miatt egy többszörös, eshetőlegesen tényezőkre épülő okozati láncolat végén a bíróságnak kártérítési kötelezettsége keletkezik a terhelttel szemben. A jogalkalmazói kártérítési felelősség ilyen irányú, szélsőséges értelmezése a bírói függetlenség ellen hat, hiszen megkívánná a büntető perben ítélező bírótól azt is, hogy az érdemi döntés szempontjából irreleváns tényekre, így a polgári perben eljáró bíróság által kreált „összbüntetésbe foglalás kedvezményének elvesztésére” is figyelemmel legyen.

A kártérítési felelősség vizsgálatánál lényeges az is, ha a folyamatos töltés bármilyen okból nem valósul meg, például az elkövető másik cselekményét az előző büntetés kitöltését követően fedezik fel, vagy a büntetőeljárás elhúzódása folytán az újabb büntetést csak a kitöltést követően szabják ki, esetleg a terheltet nem szabadságvesztésre ítélik, vagy a terheltet nem helyezik előzetes letartóztatásba, illetve az előzetes letartóztatás megszakad – ahogy az a jelen esetben is történt – az összbüntetésbe foglalás feltétele is megszűnik. Az előzetes letartóztatás alkalmazása minden esetben önálló mérlegelés tárgya, a bíróság annak szükségességét hivatalból is felülbírálja, vagyis az eljárás bármely pontján előállhat az a helyzet, hogy a bíróság az eljárás megszüntetésétől függetlenül a későbbi marasztaló ítélet előtt megszünteti a terhelt előzetes letartóztatását.

Mindezek azért lényegesek, mert a perben eljáró polgári bíróságok határozatukban a bíróságok kártérítési felelősségét az irányadó Ptk.-beli szabályok általános törvényi tényállási feltételeinek meg nem feleltethető további, de indoklásuk hiánya okán felismerhetetlen körülményekre is kiterjesztették. Ezzel a döntésükkel pedig végső soron azt juttatták kifejezésre, hogy a bíróságokat ítélkezési tevékenységük miatt akkor is kártérítési felelősség terhelheti, ha a polgári jogi felelősség törvényben meghatározott feltételei nem állnak fenn. Ez viszont az ítélkezést elbizonytalaníthatja, ami végső soron nem csak a bírói függetlenséget, hanem a jogbiztonságot is veszélyeztetheti, mert ettől kezdődően egy bíróságnak az ítélkezése során nem csak alkotmányos kötelezettségét szem előtt tartva, kizárólag a jogszabályok meggyőződése szerinti alkalmazását tarthatja ítélkezése alappilléreinek, hanem adott esetben kártérítési felelősségétől tartva, vagyis saját személyes érdekét is számításba véve fog az ítélkezés során meg nem engedett, törvényi felhatalmazás nélküli szempontokat is értékelni, és azokra alapítottnak érdemi döntéseket hozni. Ez pedig az eljárások alanyainak tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogának, az eljárások tárgyát képező alanyi jogainak alkotmányos szintű sérelmét is eredményezheti.

3. Egyéb nyilatkozatok és mellékletek

- a) Az indítványozó bejelenti, hogy a Veszprémi Törvényszéken is kezdeményezte az alkotmányjogi panasszal támadott jogerős ítélet végrehajtásának a felfüggesztését.
- b) Az indítványozó érintettségét alátámasztó dokumentumok (mellékletek):
 - a Fővárosi Ítéltábla alperes 2016. november 4-én kelt, a Veszprémi Törvényszék 2016. szeptember 28-án meghozott 7.P.21.112/2016/3/I. számú végzésében írt felhívására előterjesztett érdemi védekezését részletesen tartalmazó beadványa,
 - Veszprémi Törvényszék 7.P.21.112/2016/17/I. számú ítélete,
 - az indítványozó 2017. március 16-án kelt ítélet elleni fellebbezése,
 - Győri Ítéltábla Pf.III.20.094/2017/6/I. számú ítélete,
 - az indítványozó felülvizsgálati kérelme,
 - Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.22.641/2017/9. számú ítélete,
- c) A végrehajtás felfüggesztésének szükségességét bizonyító dokumentum,
 - Győri Ítéltábla Pkf.III.25.026/2017/2. számú végzése,
- d) Az indítványozó képviselőjének képviseleti jogát megalapozó igazolás.

4. A végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem

A Fővárosi Ítéltábla alperes kéri, hogy az Alkotmánybíróság a Pp. 359/C. § (2) bekezdése alapján hívja fel az elsőfokú bíróságot az alkotmányjogi panaszban támadott határozatok végrehajtásának felfüggesztésére.

A végrehajtás felfüggesztését a következők indokolják.

a) Amennyiben a jogerős határozatban foglaltak végrehajtására sor kerül – még ha az alkotmányjogi panasz eredményre vezet is – az eredeti állapot nagy valószínűséggel nem állítható helyre. A felperes a Kúria Bhar.III.296/2014/5. számú ítéletével elrendelt 7 évi fegyházbüntetését, valamint az ugyanezen határozattal elrendelt 1 év 6 hónapi börtönbüntetését tölti. A Győri Ítéltábla Pkf.III.25.026/2017/2. számú, a felperes költségmentesség iránti kérelmét jogerősen elutasító végzésében, mint közokiratban rögzítette a felperes vagyontárgyainak összértékét, ami 1.600.000,- forint. A felperes börtönviszonyok között szerezhető jövedelme és a vagyontárgyainak összértéke a végrehajtás felfüggesztéséhez megfelelő bizonyossággal támasztja alá, hogy a 2.000.000,- forint marasztalás összeg kifizetése esetén az alkotmánybíróági eljárás befejezését követően a Fővárosi Ítéltábla azt visszavégrehajtás útján nem tudná visszaszerezni.

b) A végrehajtás felfüggesztésének másik indoka, hogy a végrehajtás elmaradása nem okoz súlyosabb károsodást, mint amilyennel a végrehajtás felfüggesztése járna. A felperesnek ugyanis jogerős szabadságvesztés büntetése alatt a marasztalási összeg kifizetésének hiánya az alkotmánybíróági eljárás befejezéséig nyilvánvalóan nem okoz semmilyen hátrányt. A felperes a marasztalási összeget a fogvatartása során magára fordítani nem tudja, a Győri Ítéltábla már hivatkozott végzéséből pedig megállapítható, hogy nőtlen, eltartásra szoruló hozzátartozója nincs, így a családja támogatásáról sem kell gondoskodnia. A felperes fogvatartás alatti esetleges szükségleteit meglévő vagyona és lehetséges rabkeresménye fedezi.

Mindezek alapján a végrehajtás felfüggesztése a felperesnek károsodást nem okoz, illetve személyi és vagyoni helyzete a végrehajtás felfüggesztését megalapozza, és az alkotmánybíróági panasz kedvező elbírálása esetén a visszakövetelés eredménytelenségének jelentős kockázatát sem kell az alperesnek viselnie.

Budapest, 2019. június 12.

